

تفسیر موضوعی قرآن کریم

منصور شاه عید

سرشناسه: شاهین فر، منصور، ۱۳۴۳ -
عنوان و سام پدیدآور: تفسیر موضوعی قرآن کریم/ نویسنده منصور شاهین فر
مشخصات نشر: اصفهان: نشر دارخوین، ۱۳۹۳.
مشخصات ملاحری: ۸۸ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۰۰-۴۰۴

وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.
موضوع: قرآن
موضوع: تفسیر

تفسیر موضوعی قرآن کریم

منصور شاهین فر

ناشر: دارخوین

نوبت چاپ: اول ۹۳

تیراژ: ۱۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۳۰۰-۴۰۴

فهرست مطالب

۲	مقدمه
	بخش اول
۴	معنی لغوی و اصطلاحی تفسیر
۱۱	جایگاه علم تفسیر
۱۲	تاریخ تفسیر
۱۴	تفسیر در عهد رنسانس
۱۶	کلید تفسیر
۱۷	اصطلاحات تفسیری
۲۴	معرفی اجمالی مبانی تفسیری
۳۱	معرفی تعدادی از تفاسیر
۳۶	مبانی فهم قرآن
۴۱	تفسیر قرآن کریم و مفسران نخستین
	بخش دوم
۵۳	تفسیر موضوعی قرآن کریم
۸۴	منابع

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

«قرآن» در پی بیکرانۀ دانش و بینش است که هر کس به اندازه استعداد خود از آن سیراب می‌شود. قرآن نوری است فرا راه انسان‌ها تا ابدیت و راهنمای استوارترین طریق به سوی سعادت، بوستانی است که عطر شکوفه‌هایش مشام جان‌ها را می‌نوازد و دل‌ها را صفا می‌بخشد، قرآن کلام حق است و تراوشی از علم بی‌انتهای او، کلام او، سنگ بنای او، و علم او رنگ ذات او دارد و همه نامتناهی هستند. در شأن و مرتبت والا و عظیم بس که آخرین فرستاده حق فرمود:

«هرگاه فتنه‌ها همچون پاره‌های شب ظلمت را از آفاق گرفت و به شبهه انداخت بر شما باد مصاحبت با قرآن».

انسان امروز بیش از هر زمان دیگر خود را به هدایت‌های و نیازمندی‌های می‌بیند، از این رو کوشش مفسران و عالمان قرآن‌دوست برای احیای معارف بلند قرآن و بازشناساندن مفاهیم ناب آن ضروری می‌نماید. چنانچه در

طول تاریخ دوست‌داران هدایت و سعادت، مفسران و کاوشگران آیات الهی، چنین کرده‌اند، هم آنان که به‌سان غواصانی عاشق برای یافتن گهرهای ناب و زلال حقیقت خود را در این اقیانوس بی‌کران غوطه‌ور ساخته، تا آن‌را، ره‌توشه آیات طیبه خویش سازند و مشعل‌دار و روشنگر راه حق‌جویان باشند.

تفسیر قرآن به روزگار رسول الله صلی الله علیه و آله آغاز شد و با پاسخ‌های آن بزرگوار به پرسش‌های مسلمانان درباره آیات و آموزه‌های وی در تبیین و توضیح آیات الهی دامن‌گیر شد. در پی آن کسانی از صحابیانی به تفسیر و تبیین آیات الهی شهره شدند. با گسترش دامنه جغرافیایی اسلام در دوره تابعین، تفسیر گسترده و گسترده‌تر شد و بدین‌سان و با افزودن صحابیانی در شهرها، برخی از آبادی‌ها آوازه ویژه‌ای در نشر و یا تدوین تفسیر یافتند مانند مکه، مدینه، کوفه، بصره و یا با آوازه‌ای کمتر، مانند: یمن، مصر، خراسان و ...

در دوره تابعین، تفسیر شکلی مستقل می‌یابد و صدک‌اندک آثار تفسیری تدوین می‌شود و با ورود اندیشه‌های متنوع به حوزه فرهنگ اسلامی و جریان‌های مختلف فکری به جامعه اسلامی رویکردها نیز به تفسیر آیات الهی و چگونگی تدوین و نگارش آن گوناگون می‌شود و بدین‌سان به اصطلاح کتاب تفسیری شکل می‌گیرد و رویکردهای مختلف رقم می‌خورد....

معنای لغوی و اصطلاحی تفسیر

«تفسیر از ریشه «فَسَّرَ» به معنای پرده برداری، کشف و رفع ابهام است»^۱ که در اوراق کبیر خود مقلوب از «سَفَر» می باشد.^۲ فَسَّرَ بنا بر آن چه در بیان خلیل بن احمد فراهدی بیان کرده، معجم نگاری در فرهنگ اسلامی آمده است، برای تبیین و توضیح کلمات گرفته می شود.^۳ در «مقایس اللغة» نیز این کلمه برای بیان و توضیح چیزی می باشد.^{۴، ۵}

۱. علی نصیری، چلچراغ حکمت دفتر بیست و پنجم، نشر انجمن علمی، انتشارات کانون اندیشه جوان، ۱۳۸۹، ص ۶۳.
۲. فضل بن حسن طبرسی، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، جزء اول، چاپ دوم، بیروت، دار المعرفة، ۱۴۰۸، ص ۵۹. تفاوت فَسَّرَ و سَفَر این است که فَسَّرَ در کشف معنی باشد و سَفَر در کشف ظاهری و مادی به کار می رود. به نقل از کتاب پژوهشی در جریان شناسی تفسیر قرآنی، ص ۹.
۳. خلیل بن احمد فراهدی، العین، ج ۷، تحقیق ابراهیم سامرای، چاپ دوم، بیروت، دار الهجرة، ۱۴۰۹، صص ۲۴۷-۲۴۸. به نقل از همان.
۴. احمد بن فارس، معجم مقاییس اللغة، ج ۴، چاپ اول، بیروت، دار الجبل، ۱۴۱۱، ص ۵۰۴. به نقل از همان.
۵. محسن، قاسم پور، پژوهشی در جریان شناسی تفسیر عرفانی، انتشارات مؤسسه فرهنگی و هنری، ۱۳۸۱، ص ۹.